

”Handlingsplan for håndtering af spildevand og planteaffald fra væksthusegartnerier”

Baggrund

Gartneribranchen har, med baggrund i målinger foretaget af Odense Kommune, kendt til problematikken med utilsigtet udledning af pesticider fra væksthuse til vandmiljøet siden sommeren 2014.

I et samarbejde med Odense Kommune er der foretaget en gennemgang af et større antal gartnerier for at identificere, hvordan den utilsigtede udledning opstår.

Odense Kommune har fokuseret på gamle og ikke dokumenterede kloak afløb fra gartnerierne.

Der er således i samarbejde med gartnerierne blevet lukket en del gamle kloakafløb. Ligesom der er identificeret en række afløb, hvis fremtid der efterfølgende skal tages stilling til.

På baggrund af branchens egen gennemgang af 60 væksthusegartnerier blev det konkluderet at risiko for utilsigtet udledning af pesticider primært skyldes:

- Pesticider fra planteaffald/kompost ved opbevaring
- Pesticider i spildevand fra recirkulerende kar, som i forbindelse med tømning kan blive ledt til vandmiljøet eller via gulvafløb med recipient i vandmiljøet.

Pesticider med godkendelse til væksthuse er risikovurderet i forhold til anvendelse i væksthuse/lukkede systemer. Desuden er disse pesticider belagt med mindre pesticidafgift, idet de som udgangspunkt ikke må havne i vandmiljøet.

Miljøstyrelsen har præciseret ovenstående krav om at pesticider til indendørs brug skal forblive indendørs med følgende sætninger på etiketter til pesticiderne:

Overtrædelse af nedenstående særligt fremhævede forskrifter kan medføre straf:

”Der må ikke forekomme udledning af vand fra produktionen til miljøet eller kloak.

Plantemateriale og dyrkningsmedie til bortskaffelse skal opbevares tildækket og på tæt underlag”.

Gartneri branchen kan således blive straffet i forbindelse med pesticidkontrol, hvis ikke disse krav til opbevaring af affald og spildevand overholdes.

Med baggrund i ovenstående er der opstået et behov for en konkret handlingsplan fra branchens side. Dansk Gartneri har påtaget sig denne opgave i samarbejde med de relevante myndigheder.

Der er i Danmark 367 bedrifter med væksthuse, heraf er 64 % af det samlede væksthuseareal pryddplanter og resten er grøntsager. Danmark eksporterer blomster for 2,1 mia. kr. om året. Produktionsværdien for væksthusektoren er 2,5 mia. kr.

Handlingsplanen er fortsat dynamisk, og vil blive revideret når ny viden kræver det.

International vinkel

Problematikken er internationalt kendt. Der findes allerede en brancheaftale i Norge som Dansk Gartneri har draget med ind i arbejdet.

I Holland er der krav om at rense spildevand for pesticider med 95 % pr 1. januar 2018. Hvis der anlægges kollektive rensningsanlæg, kan kravet udskydes til 2020.

Branchen i Danmark følger den hollandske implementeringen med stor interesse. Der udvikles og godkendes aktuelt rensningsanlæg og teknikker til brug på det enkelte gartneri. Det er vurderingen at Norge og Holland er længst fremme i dette arbejde.

Aktuel handlingsplan

I første omgang vil handlingsplanen fokusere på *opbevaring* af planteaffald, og at der ikke udledes spildevand til recipient. Branchen skal leve op til de krav, der stilles i forbindelse med godkendelse af midler til indendørs brug.

Opbevaring af planteaffaldet kan derfor ske på følgende måder:

- I overdækkede og lukkede containere sikret for saftafløb
- På betonpladser sikret for saftafløb og dækket med vandtæt presenning
- I lagerbygning eller andet lukket hus med fast bund

Spildevand med pesticidrester kan håndteres på følgende måder:

- Ved opsamling af spildevand til regnvandsbassin, der genbruges til vanding i gartneriet
- Ved udledning til offentligt rensningsanlæg ved en konkret spildevandstilladelse

Når Miljøstyrelsen har fremlagt sine anbefalinger til *håndtering* af planteaffald og spildevand, vil handlingsplanen blive suppleret hermed. Mulige løsninger til håndtering kan omfatte

- egen kompostering og ned-muldning på jord
- fælles ekstern erhvervskompostering
- aflevering til biogasanlæg
- aflevering til forbrændingsanlæg
- opsamling af spildevand til regnvandsbassin, der genbruges til vanding i gartneriet
- opsamling og fortyndet udspredning på nærliggende mark med grøn vegetation

Det skal understreges at der er tale om løsninger, der afspejler det nuværende vidensniveau. Branchen er i samarbejde med myndighederne i gang med at afklare, hvordan de konkrete anbefalinger til håndtering af planteaffald og spildevand fra gartnerier skal udformes for at sikre en forsvarlig håndtering heraf. Løsningerne til håndtering vil blive konkretiseret i takt med, at der findes bedre viden.

Uregelmæssigheder i forbindelse med pesticidkontrollen

Det må desværre konstateres, at der findes for mange uregelmæssigheder i gartnerierne ved myndighedernes kontrolbesøg omkring pesticider.

Opbevaring og brug af ikke tilladte pesticider må ikke ske.

Men det viser sig, at være vanskeligt i praksis at holde styr på hvilke pesticider, der aktuelt må opbevares og anvendes.

I forbindelse med informationsindsatsen, i forhold til affaldshåndtering og spildevand, vil der derfor også blive sat fokus på korrekt opbevaring og anvendelse af pesticider.

Branchen vil intensivere kommunikation omkring ulovlige pesticider med den målsætning, at andel af uregelmæssigheder i løbet af 1-2 år vil være faldet, så det er på et markant lavere niveau end i dag.

Kommunikation om pesticider i affald og spildevand til medlemmerne

Siden kendskabet til problematikken om utilsigtede udledninger af pesticider til vandmiljøet har branchen arbejdet med at informere producenterne. En liste med hvilke aktiviteter, som er foregået siden kan findes i bilag 1 til handlingsplanen.

Fra 2017 og fremadrettet vil flg. aktiviteter foregå:

Projekt om Undersøgelse og rådgivning omkring korrekt håndtering af spildevandsproblematikken i gartnerierhvervet 2017

Projektet har til formål at undersøge importerede planter og stiklinger for pesticider, som ikke er godkendt i Danmark. Desuden vil der i projektet blive undersøgt hvilke pesticider der tilgår et større komposterings anlæg. I projektet udarbejdes desuden med et kommunikationsværktøj til gartnerier omkring korrekt håndtering af affald og spildevand.

Løbende opfølgning

Opfølgning på de detaljerede handlingsplaner for henholdsvis affald og spildevand, så de følger retningslinjerne fra myndighederne. Der gøres status for indsatsen i 2019.

Øvrige kommunikationsopgaver

- Artikler til Gartnertidende
- Løbende møder med Odense kommune
- Løbende møder med konsulenter i Gartnerirådgivningen og andre aktører i branchen.
- Løbende orientering til bestyrelsen i Dansk Gartneri
- Løbende orientering via hjemmeside, mails og nyhedsbreve til medlemmer i Dansk Gartneri, Flora Dania og Gartnerirådgivningen.
- Orientering via beretningen på Dansk Gartneris årsmøder på Grøn Dag 2018 og fremadrettet
- Kommende rådgivningstilbud om oprydning af gamle pesticider. Det vil ligeledes være et tilbud hvor man gennemgår gartnerierne ved hjælp af Tjeklisten, som omtalt under Projekt om Indsamling af viden..... fra bilag 1

21. april 2017
AFA/TBL

- Nyt gartnermøde efter sommerferien 2017, hvor der orienteres bredt om status på udfordringerne sammen med handlingsplanen for korrekt opbevaring og håndtering af gartneriaffald og spildevand.

Dansk Gartneri
21.03.2017

Bilag 1

Redegørelse om Udledning til Odense Å 2015

Redegørelse om udfordringen som tager sigte i de første reaktioner på udfordringerne. På dette tidspunkt blev der peget på alt vedrørende punktfureninger i forbindelse med sprøjtninger, kompostbunker og placeringer, tømning af recirkulerende kar og brugen af ikke-godkendte pesticider.

Redegørelsen kan genfindes på Dansk Gartneris hjemmeside:

<http://www.danskgartneri.dk/projekter-og-publikationer/publikationer/redegoerelse-om-spildevandsudledning>

Gartnermøde den 5. maj 2015

På et gartnermøde på Fyn med 80 deltagere blev udfordringen vendt mellem Dansk Gartneris medlemmer og Odense Kommune. Ovenstående redegørelsens hovedkonklusioner blev vendt og kommenteret. Desuden blev der lagt op til at der blev lavet et projekt yderligere omkring gennemgang og rådgivning til 60 gartnerier.

Projekt om Indsamling af ny viden og rådgivning til gartnere om håndtering af spildevand til gavn for miljøet 2015

I projektet, der er finansieret af Produktionsafgiftfonden, blev der gennemgået 60 gartnerier for kilder til utætheder. Udgangspunktet var en tjekliste med specifikke fokusområder som konsulenterne i Gartnerirådgivningen brugte til at gennemgå konkrete udfordringer. Især var der fokus på oprydning af udgået pesticider og korrekt brug af vand til vanding og tømning af recirkulerende kar.

Tjeklisten gav gartnerne et håndfast redskab til at få strammet op på utilsigtede udledninger. Det er branchens opfattelse at det har sat en masse tanker i gang hos de enkelte gartnere.

I projektet blev der desuden taget en række analyser fra recirkulerende kar, brønde udenfor huse og i vandløb længere ude i recipienten. Analyserne gav et billede af hvor langt pesticiderne løb og samt hvilke der kan genfindes i recipienten.

Projektets rapport kan genfindes på Dansk Gartneris hjemmeside:

<http://www.danskgartneri.dk/projekter-og-publikationer/projekter/2015/indsamling-af-ny-viden-og-raadgivning-til-gartnere-om-haandtering-af-spildevand-til-gavn-for-miljoet>

Gartner- og ministermøde den 10. juni 2016

Repræsentanter fra 50 gartnerier deltog i mødet i Odense. Desuden deltog Odense Kommune og Miljøstyrelsen. Fokus var især på utilsigtede udledninger og fund af pesticider med godkendelse til indendørs brug. Der var god dialog om udfordringen, men der blev stillet mange spørgsmål ved de manglende løsninger på håndtering af affald og spildevand.

Øvrige kommunikations opgaver

- Artikler til Gartnertidende
- Løbende møder med Odense kommune
- Løbende møder med konsulenter i Gartnerirådgivningen og andre aktører i branchen.
- Løbende orientering til bestyrelsen i Dansk Gartneri
- Løbende orientering via hjemmeside, mails og nyhedsbreve til medlemmer i Dansk Gartneri, Flora Dania og Gartnerirådgivningen.
- Orientering via beretningen på Dansk Gartneris årsmøder på Grøn Dag 2015, 2016 og 2017